Бүхы оронуудай пролетаринар нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 93 (4729)
ВОСКРЕСЕНЬЕ
майн
13
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Нүхэд трактористнууд! Социалистическэ мүрысөөнэй сог зали бадаруулжа, үдэр бүриингөө даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэхын түлөө унаһан малгайгаа абангүйгөөр тэмсэгты!

Улаан Армиин түүхэтэ илалтые хундэтэйгөөр харюулая!

БҮХЭСОЮЗНА КОММУНИСТИЧЕСКЭ БОЛЬШЕВИГҮҮДЭЙ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ БА ССР СОЮЗАЙ АРАДАЙ КОМИССАРНАРАЙ СОВЕДҺЭЭ

Бүхэсоюзна Коммунистическэ большевигүүдэй партиин Центральна Комитет ба ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болбол 1945 оной майн 10-ай 18 час 15 минутада ВКП(б)-гэй Центральна ба Московско Комитедүүдэй секретарь, Улаан Армиин Политическэ Управлениин Начальник нүхэр Александр Сергеевич Щербаков гэгшэ удаан сагта ба хүндөөр үбдэжэ зүрхэнэй параличһаа наһа дүүрэбэ гэжэ Улаан Армиин боецууд болон офицернүүдтэ ба Советскэ Союзай бүхы ажалшадта агуухэ гашуудалтайгаар мэдүүлнэ.

Нүхэр Щербаков болбол социалистическэ байгуулалтын хэрэгтэ ба немецко-фашистска булимтарагшадые илаха хэрэгтэ бусалжа байгаа бүхы хүсэ шадалаа үгэжэ дайшалхы пост дээрээ наһа бараа. Парти, арми ба арад зон хадаа нүхэр Щербаковые алдахадаа большевистскэ гайхамшагта хүтэлбэрилэгшэ ба гүрэнэй суута ажал-ябуулагшые алдаба гээшэ.

Нүхэр Щербаков болбол Ленин—Сталинай партиин үнэн хүбүүн, эдэм бэлигтэ большевистскэ ажал-ябуулагшадай нэгэн ба манай Эхэ ороной дулаатай патриот байгаа.

Арми ба оронойманай партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые эмхидхэгшэ нүхэр Щербаков хадаа бага наһанһаа эхилжэ өөрынгөө наһанай һүүлшын үдэрнүүд хүртэр социализмын илахын ба бадархын түлөө, манай партиин ленинско-сталинска политикын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсээ һэн.

Агуухэ Сталинай үнэн шаби ба хани болохо нүхэр Щербаков хадаа Эсэгэ оронойнгоо зол жаргалай түлөө өөрынгөө эсэшэ сусашагүй энэ үеэтэ ажал-ябуулгаараа парти ба манай Эхэ ороной бүхы ажалшадта хүндэтэй ба дурлагдадаг байгаа.

Ленин—Сталинай партиин ба Улаан Армиин суута хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн болохо Александр Сергеевич Щербаковой ажабайдал болбол Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай саашадаа ургэн хүгжэхэ тэмсэлдэ манай арадуудай ажалшадта жэшээ боложо үгэхэ байна.

БҮХЭСОЮЗНА КОММУНИСТИЧЕСКЭ БОЛЬШЕВИГҮҮДЭЙ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.	ССР СОЮЗАЙ АРАДАЙ КОМИССАРНАРАЙ СОВЕТ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумһээ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол партийна ба советскэ гайхамшагта ажал-ябуулагша, Эсэгэ ороноо хамгаалгын үдэрнүүдтэ Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдые эмхидхэгшэдэй нэгэн болохо, ажалшадай хэрэгэй түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэгшэ, ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй, Московско Областной ба Городской Комитедүүдэй Секретарь, Улаан Армиин Главна Политическэ Управлениин Начальник, СССР-эй Верховно Соведэй Депутат нүхэр АЛЕКСАНДР СЕРГЕЕВИЧ ЩЕРБАКОВОЙ наһа бараһан тухай гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ.

ССР Союзай Оборонын Арадай Комиссариадһаа

ССР Союзай Оборонын Арадай Комиссариат болбол удаан саг соо хүндөөр үбшэлһэнэй һүүлээр энэ жэлэй майн 10-да Улаан Армиин Политическэ Управлениин Начальник, большевистскэ парти ба Улаан Армиин суута хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн болохо генерал-полковник А. С. Щербаков наһа бараба гэжэ гүнзэгы гашуудалтайгаар Улаан Армида мэдүүлнэ.

Бүхы советскэ арадуудтай хамта Улаан Арми хадаа хүндэ гээлтэ тухай гашуудажа, алдар солоор хушагдаһан өөрынгөө дайшалхы тугуудые намилзуулан дохюулна.

СССР-эй ОБОРОНЫН АРАДАЙ КОМИССАРИАТ.

М Э Д Э Э С Э Л

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Секретарь, ВКП(б)-гэй МК ба МГК-гэй Секретарь, Улаан Армиин Главна Политическэ Управлениин Начальник ба СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. С. Щербаковой хүдөөлэлгые эмхидхэхын түлөө иимэ составтай комисси бии болгогдобо гэбэл: Н. М. Шверник (түрүүлэгшэ), М. Ф. Шкирятов, Г. М. Попов, Б. Н. Черноусов, А. Ф. Горкин, Г. Ф. Александров ба Ф. И. Голиков болоно.

ВКП(б)-гэй Московско Городской ба Областной комитедүүдһээ

ВКП(б)-гэй Московско Городской ба Областной Комитедүүд болбол ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй Секретарь, Московско большевигүүдэй шэн габьяата хүтэлбэрилэгшэ, Улаан Армиин Главна Политическэ Управлениин Начальник, агуухэ Сталинай үнэн шаби ба хани—нүхэр Александр Сергеевич Щербаковой саг болзорһоо урид наһа бараһан тухай Московско партийна организацинуудай гэшүүд болон Москвагай ба Московско областиин бүхы ажалшадта гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

Большевистскэ партиин ба советскэ гүрэнэй гайхамшагта ажал-ябуулагша, советскэ Эхэ оронойманай дулаатай патриот нүхэр Щербаков тухай дурасхаал ажалшадай зүрхэндэ хэтэ мүнхэдөө ябахал.

ВКП(б)-гэй МОСКОВСКО ГОРОДСКОЙ ба ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕДҮҮД.

Ажалшадай депутадуудай Московско Городской ба Областной Соведүүдһээ

Ажалшадай депутадуудай Московско Городской ба Областной Соведүүд болбол ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй Секретарь, Московско большевигүүдэй инаг хүтэлбэрилэгшэ, Улаан Армиин Главна Политическэ Управлениин начальник, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй депутат, Московско Городской ба Областной Соведүүдэй Исполкомуудай член, агуухэ Сталинай үнэн шаби ба нүхэр болохо нүхэр Александр Сергеевич Щербаковой зүрхэнэй параличһаа боложо саг болзорһоо урид наһа бараһан тухай гүнзэгы гашуудалтайгаар Москва городой ба Московско областиин ажалшадта мэдээсэнэ.

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ МОСКОВСКО ГОРОДСКОЙ БА ОБЛАСТНОЙ СОВЕДҮҮД.

А. С. ЩЕРБАКОВ

Майн 10-да хүндөөр оа үни удаан үбшэлһэнэйнгөө һүүлдэ большевистскэ партиин элитэ ажал-ябуулагшанарай нэгэн болохо нүхэр **Александр Сергеевич Щербаков** наһа бараба. Ойрымнай хани нүхэр, дайшалхы соратник, ажалшадай хэрэгэй түлөө дулаатай тэмсэгшыемнай энэ үхэл манай зэргэһээ абаашаба.

Нүхэр **Щербаков** болбол бага наһанһаан өөрынгөө хуби заяае большевигүүдэй партитай холбожо, өөрынгөө бүхы хүсэнүүдые арад зондо үгэһэн байгаа.

Олон жэлэй туршада нүхэр **Щербаков** болбол комсомольско болон партийна организацинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэринүүдые ябуулһан юм. Һүүлэй долоон жэлдэ нүхэр **Щербаков** Московско городской болон областной комитедүүдэй секретаряар хүдэлмэрилжэ, манай партиин тэмохон организацие хүтэлбэрилһэн байна.

Нүхэр **Щербаков** болбол большевистскэ партиин үнэн хүбүүн байжа, тэрэнэй политикые эдибхитэйгээр хүсэндэнь оруулагша, манай орон дотор социалистическэ байгуулалтые эмхидхэгшэдэй нэгэн байһан юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай үедэ нүхэр **Щербаков** ажалшан арадай фронтдоо туһалха ябадалые эмхидхэхэ хэрэгтэ ба Улаан Армиин дунда политическэ хүдэлмэринүүдые эмхидхэхэ талаар бүхы бусалма һанал бодолоо гаргаһан байгаа. Дайн сэрэгэй үедэ нүхэр **Щербаковой** гайхамшагта эмхидхэхы шадабаринь бүхы хэмжээгээрээ дэлгэрһэн байна. Московско партийна организацие хүтэлбэрилжэ нүхэр **Щербаков** болбол столицын ажалшадые Эхэ ороноо хамгаалхаар бодхоһон ба Москвае хамгаалгые эмхидхэгшэдэй нэгэниинь болоһон юм. Партиин хүтэлбэрилхы хүдэлмэри хэжэ, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй секретаряар байхадаа нүхэр **Щербаков** болбол нэгэн хамта Улаан Армиин Главна Политическэ Управлениин Начальник байжа, Улаан Армиин боецууд болон командирнуудые политическээр хүмүүжүүлхэ тушаа ехэхэн хүсэ шадал ба һанал бодолоо гаргаһан байна. Тэрээнтэй нэгэн дэро нүхэр **Щербаков** болбол дайн сэрэгэй эхилхэтэй хамта байгуулагдаһан Советскэ Информбюрогой Начальнигаар байжа, советскэ сэрэгүүдэй дайшалхы ябуулганууд тухай үнэн зүб информацие хангажа шадаһан байна.

Ажахын талаар амжалтатай ажал ябуулга хэһэнэйнгээ түлөө нүхэр **Щербаков** Ленинэй 3 орденуудаар ба Верховно Главнокомандованиин даалгабарие амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө Суворовой нэгэдэхи зэргын орден ба Кутузовай нэгэдэхи зэргын орденоор шагнагдаһан байгаа.

А. С. Щербаковой наһа баралга хадаа большевигүүдэй партида ба советскэ арадта хүшэр хүндэ гээлтэ болоно. Нүхэр **Щербаков** хадаа немецко-фашистска булимтарагшадые советскэ арадай илаһан үржэлые, тэрэнние бии болгохын түлөө өөрынгөө хамаг бүхы хүсэ шадалые хэды ехээр үгэбэшье һаа хаража шадабагүй.

Большевистскэ партиин гайхамшагта ажал-ябуулагша, манай Эхэ ороной дулаатай патриот **Александр Сергеевич Щербаков** тухай дурасхаал манай сээжэ зүрхэндэ хэтэ мүнхэдөө хадагалагдаха байна.

Хүндэтэ хани ба үнэн нүхэр баяртай!

И. Сталин	А. Горкин
В. Молотов	Н. Михайлов
М. Калинин	В. Меркулов
К. Ворошилов	Б. Кобулов
Л. Берия	С. Круглов
Г. Маленков	А. Шахурин
А. Микоян	А. Максимов
Л. Каганович	П. Поспелов
Н. Хрущев	Н. Шаталин
А. Жданов	П. Федосеев
Н. Шверник	М. Шамберг
Н. Вознесенский	Е. Андреев
А. Андреев	И. Соколов
Н. Булганин	М. Малахов
Г. Попов	М. Журавлев
М. Шкирятов	А. Блинов
Г. Жуков	Н. Данилов
А. Василевский	Н. Фирюбин
С. Буденный	Г. Федотов
А. Антонов	И. Новиков
Б. Черноусов	Н. Власик
П. Тарасов	Н. Красавченко
И. Шикин	С. Афанасьев
В. Павлюков	П. Поздеев
Ф. Голиков	П. Артемьев
А. Поскребышев	К. Сиксилов
В. Пронин	В. Романченко
Г. Александров	

ВКП(б)-гэй Обкомдо

ПОЛЕВОЙ ХҮДЭЛМЭРИНҮҮД ДЭЭРЭ ТРАКТОРНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол энэ оной хабарай полевой хүдэлмэринүүд дээрэ МТС-үүдэй тракторнуудай хүдэлмэриин мэдээ хаража үзөөд, аяар мүнөө хүртэр полевой хүдэлмэринүүдтэ олон тоото тракторнууд хабаадаагүй байна гэжэ тэмдэглэнэ. Жэшээлхэдэ, майн 5-най мэдээгээр, Кяхтын МТС-эй заһабарилагдаһан 40 тракторнуудай миил 14-нь; Итанцын МТС-эй 39 тракторай—17-нь, Ехэ-Куналейн МТС-эй 30 тракторай—16-нь полевой хүдэлмэридэ ябажа байха юм. Тэрэшэлэн Тарбагатайн, Тимлюйскэ, Курбын, Хориин болон бусад хэдэн МТС-үүдээр иимэнүүд байдалтай.

Олонхи МТС-үүдэй тракторнуудай бүтээсэнь тон бага байна. Ехэ-Куналейн МТС-эй нэгэ условно тракторай дунда зэргын бүтээсэ хүдэлмэриин 10 үдэр соо оройдоо 6 га, Тарбагатайн МТС-эй—9 га, Сагаан-Үһанай МТС-эй—10,6 га, Темлюйскэ МТС-эй—13 га, Итанцын МТС-эй—16 га, Кяхтын МТС-эй—16,9 га болоно. Тиихэдэнь энэ үе соо Саянтын МТС 1 условно трактораар—58 га, Хонхолойн МТС—40 га, эдэ болон бусад МТС-үүдэй зарим түрүү бригаданууд 1 условно трактораар 70-һаа 100 гектар хүртэр элдүүрилһэн байха юм.

Тракторнуудай миил байха ябадал илангаа саг үргэлжын эбдэрэлгэ болон техническэ талаар дутуу дээрэһээ болоно. Трактор болон хүдөө-ажалай машинануудай хэйноһоо техническэ харууһа хэхэ, механигууд болон бригадирнуудай зүгһөө трактористнуудта техническэ туһаламжа үзүүлхэ ябадал муугаар эмхидхэгдэһэн ба тэрэшэлэн горючи, үһа ба үрһэнэй саг соогоо асарагдадаггүй дээрэһээ тракторнуудай миил байха ябадал үзэгдэдэг байна.

ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол полевой хүдэлмэринүүдтэ тракторнуудые хэрэглэхэ эдэ дутуунууд ВКП(б)-гэй олонхи айкомуудай зүгһөө МТС-үүдэй хүдэлмэрие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилһэн, трактор ба хүдөө-ажалай машинануудые техническээр ашаглаха заабаринуудые хазагайруулха ябадалнуудтай тэмсэдэггүй, тракторна бригадануудые бэхижүүлхэ, бригадануудай ажалай жаяг заршам дээшэлүүлхэ ба ёһотой гурим бии болгохо, трактористнуудта культурно-байдалай условинуудые байгуулха болон тэдэнэрэй дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэхэ тухай боддотоор эрдлдоггүй дээрэһээнь болоно гэжэ тоолоно.

Аймагай партийна, советскэ болон газартаряалангай органууд МТС-үүдэй колхозуудтай батлаһан договорнуудые дүүргүүлхэ ябадалые муугаар шалгадаг байна. Энэнэй дашарамда олонхи МТС-үүдэй директорнүүд тракторна хүдэлмэринүүдэй шанар муудхадаг, энээгээрээ хүдөө-ажалай культурануудай ургасада горьтойхон хохидол ушаруулдаг байха юм.

ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоохонь:

1. Хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ба хүдөө-ажалай культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гол нүхэсэл болгон хаража, тракторна паркын хүдэлмэрие үндэһөөрынь һайжаруулха ябадал хангаха хэмжээнүүдые дары абахыень ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком болон МТС-эй директорнүүдтэ иигэжэ дурадхаха гэбэл:

а) тракторна бригада бүхэндэ тракторнуудай хүдэлмэриин мэдээнүүдые 5 хоног бүри хаража үзөөд, гээгдэнги бригадануудай дутуунуудые заһаха хэмжээнүүдые хараалдаг болохо;

б) тракторна бригадануудай состав бэхижүүлхэ, бүхы бригадануудые саг үргэлжын хүдэлмэрилэгшэдээр (прицепщик, ашаа зөөгшэд болон бусадаар) хүсэлдүүлхэ, колхозой түрүүлэгшэнэрэй зүгһөө МТС-эй директорнүүдэй зүбшөөлгүйгөөр тракторна бригадын хүдэлмэрилэгшэдые тэхэрюулхэ ба һэлгэхые хорихо;

в) тракторна бригадануудай дотоодой гурим зохёожо баталха ба, хүдэлмэриин үдэрые дүүрэнээр хэрэглэхэ тушаа тусгаар анхарал табижа, тэрэнние бригадын члэн бүхэндэ заатагүй дүүргүүлхэ ябадал хангаха;

г) майн 20 хүртэр бүхы тракторна бригадануудаар шанга расписаниин ёһоор техническэ һуралсал эмхидхэжэ, тэрээндэ бүхы тракторист болон прицепщигүүдые хабаадуулха.

2. Хэдэн МТС-үүдтэ (Курбын, Ехэ-Куналейн, Жиримскэ, Окино-Ключевскэ ба бусадта) заһабарилагдаагүй трактор болон хүдөө-ажалай машинануудай бии байһые тэмдэглээд, майн 20 хүртэр заһабарилгаа дүүргэжэ, бүхы трактор болон прицепной машинануудаа полевой хүдэлмэринүүдтэ гаргаха ябадал хангахыень МТС-эй директорнүүдтэ эрилтэ хэхэ.

3. Тракторнуудай хүдэлмэрие һайжаруулха шухала нүхэсэл болохо тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһалгын заабарие шангаар сахихын зорилгоор, ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком болон МТС-үүдэй директорнүүдые иигэжэ уялгалха:

а) тракторна бригадануудта трактор ба прицепной зэр зэмсэгүүдэй хойноһоо техническэ харууһа хэхэ график байгуулжа, тэрэнние заатагүй дүүргүүлхэ ябадал хангаха. Бүхы тракторна бригадануудай тракторнуудай хүдэлмэри болон техническэ харууһа үнгэргэһые бэшэхэ полевой журналнуудые бии болгохо;

б) трактористнуудай халаагаа һэлгэхэдээ тракторнуудаа тушаан абалсаха үгэлсэхэдөө трактор болон прицепной зэр зэмсэгүүдэй техническэ шухала харууһа зүбөөр сахиха ябадал хангахын тулада техническэ харууһа хэхэ үедэ байлсахыень тракторна бригадын бригадир болон тэрэнэй туһалагшадай уялгада оруулха;

в) бүхы нэгэ халаан соо тракторнуудай хүдэлмэриин харюусалгые ээлжээтэ техническэ харууһалга хэһэн тракторна бригадын бригадир ба трактористда ашаха.

4. Тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһа хэхэ шухала услови байгуулхын зорилгоор ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком болон МТС-үүдэй директорнүүдые уялгалха гэбэл:

а) МТС бүхэндэ автомашина гү, али морёор ябажа байха мастерскойнуудые түхеэрхэ. автомашинаар ябаха мастерскойнуудай 25—30 трактор заһабарилхаар, морёор ябахыень 10—15 трактор заһабарилхаар хараалха. Ябажа байха мастерскойнуудые полевой заһабарилга үнгэргэхэ шухала хэрэгтэй зэмсэг болон запасной частьнуудаар хүсэд хангаха;

б) бүхы тракторна бригаднуудаар полевой заһабарилга болон тракторай хойноһоо техническэ харууһа хэхын тулада һарабшатай эгээлэй полевой мастерскойнуудые заһабарилха;

в) хабарай тарилгын үедэ тракторна бригадануудай трактор болон хүдөө-ажалай машинануудай полевой заһабарилга үнгэргэхэ хэрэгтэ саг соонь туһалхын тулада МТС-үүдэй мастерскойнуудые түхеэрэн сүүхэ соо хүдэлмэрилүүлхэ ябадал хангаха.

5. Тракторна бригадануудые горючи ба түрхихэ тоһоор, үһаар тэрэшэлэн үрһэ саг соонь зөөхэ ябадал таһалгаряагүйгөөр хангахын зорилгоор, тракторнуудай хүдэлмэриин бүхы үе соо тракторна бригадануудай горючи шэрэхэ, үрһэ, үһа зөөхэ составые саг үргэлжын болгохыень ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком, МТС-үүдэй директорнүүд болон колхозой түрүүлэгшэнэрые уялгалха.

6. Горючи гаргашалха ябадалда МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө эзэгүй ба хянамжагүй болон энээнние аймагай партийна, советскэ организацинуудай зүгһөө хэрэгсээдэггүй байһан дээрэһээ, республикын олонхи МТС-үүдтэ горючи ехээр тээхэ ба үлүү гаргашалха ябадалнуудай гарадагые тэмдэглэжэ, ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол МТС-үүдэй нефть зөөриин центральна базанууд дээрэшье, мүн тракторна бригаданууд ташье саг дары гурим байгуулха гэжэ ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком ба МТС-үүдэй директорнүүдые уялгалха. Тиихын тулада:

а) бүхы станционарна ба зөөгдэхэ нефтиин амһартануудые бүтэн болгохо;

б) тракторна бригадануудаар горючие бүтүү байрануудта (хахад подвал гү, али һарабша) хадагалжа байха ябадал хангаха;

в) тракторна бригада бүхэнние тоһодохо хэрэгсэл болон бүтэн амһартаар бултынь хангажа, заһабарилагдаагүй амһарта соо горючи хэжэ табиха ба тэрэшэлэн тоһодолгодо эбдэрхэй зэмсэг хэрэглэхые хорихо.

7. Тракторнуудай хүсэ шадал дүүрэн хэрэглэжэ, хооһоор ябалгыень хороохо, горючие хулгайлха ба үрихэ ябадалнуудые усадхахын, тэрэшэлэн тракторна бригадануудаар горючиин тоо бүридхэл болон гаргашалгын гурим шангаар сахиха хэрэгтэ тусгаар анхаралаа табижа, тэдэнние гамтайгаар гаргашалха бүхы хэмжээнүүдые абахыень ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком болон МТС-үүдэй директорнүүдые уялгалха.

8. МТС болон колхозуудай договорно харилсаае бэхижүүлхын зорилгоор, ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком, МТС-үүдэй директор ба колхозуудай түрүүлэгшэнэрые иигэжэ уялгалха:

а) МТС-үүдэй колхозуудтай хэһэн договорые гансахан хүдэлмэриинь бүхы хэмжээгээр бэшэ, харин хүдэлмэриин болзор ба шанарые сахилсан договороор хараалагдаһан тракторна бүхы хүдэлмэринүүдые дүүргүүлхэ ябадал хангаха;

б) МТС-үүдэй директорнүүд тус хайта колхозуудайнгаа түрүүлэгшэнэртэй хамта һара соо нэгэ дахинһаа үсөөн бэшэ янза бүриин хүдэлмэриин договорой дүүргэлтые шалгажа, энээнэй дүнгые МТС-эй директор гү, али тэрэнэй түлөөлэгшэ болгон эльгээһэн МТС-эй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ, тэрэшэлэн тус колхоздо хүдэлмэрилжэ байгаа тракторна бригадын бригадирай заатагүй хабаадалгатайгаар колхозой правлениин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэхэ гурим байгуулха;

в) ВКП(б)-гэй айкомуудай бюрогой заседани дээрэ МТС-үүдэй колхозуудтай хэһэн договорой дүүргэлтын ябасые, урилшалан шалгагдаһанайнь удаа, һарадаа нэгэ дахин хаража үзэхэ.

9. Тракторнуудай бүтээсые дээшэлүүлхэ болон халаанай ба үдэрэй даалгабаринуудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ, трактористнуудай дундахи социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала нүхэсэл гэжэ тоолоод, тракторист бүхэнэй хэһэн хүдэлмэрие үдэр бүри хэмжэжэ дүүргэһэн хүдэлмэриинь тоо бүридхэл гарган, тэрэ доронь тракторна бригадын бүхы члэнүүдтэ соносхохо ябадал хангахыень ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком, МТС-үүдэй директорнүүд болон эхин партийна организацинуудай секретарьнуудые уялгалха.

10. МТС-үүдэй трактористнуудай дунда түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхын зорилгоор, трактораар үндэр бүтээсэ туйлаһан хүдэлмэриинь дүршэлдэ тусгаар анхарал табижа, түрүү трактористнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл үргэнөөр харуулхыень республиканска болон аймагай газетэнүүдэй редакторнуудые уялгалха.

11. Полевой хүдэлмэринүүдтэ ябажа байгаа трактористнуудые культурна байдалаар хангаха хэрэгтэ үдэр бүри оролдохо ба полевой стан болон вагончигуудые заһабарилха хэмжээнүүдые дары абажа, бүхы тракторна бригадануудаар ёһотой һайн ниитын эдеэ хоол эмхидхэхэ ябадал хангахыень ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком, МТС-үүдэй директор болон колхозуудай түрүүлэгшэнэрые уялгалха.

12. Хабарай полевой хүдэлмэрие дүүргэһэн дары бүхы тракторнуудаа пар хахалалгада табихыень ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком болон МТС-үүдэй директорнүүдые уялгалха.

Советскэ Информбюроһоо

Майн 10-ай оперативна мэдээн

Майн 10-ай туршада **ЛЕНИНГРАДСКА** фронтын сэрэгүүд капитуляци хэһэн немецкэ сэрэгүүдэй Курляндска бүлэгэй соединенинүүд болон частьнуудые тушаан абаха ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Майн 10-ай үглөөнэй 8 часта 68.578 немецкэ солдат болон унтер-офицернүүд, 1.982 офицер ба 13 генерал плендэ орожо бэеэ тушаагаа. Генералнуудай дунда немецкэ армиин Курляндска бүлэгые командалагша инфантериин генерал Гильперт, 16-дахи армиие командалагша генерал-лейтенант Фолькамер, 18-дахи армиие командалагша генерал-лейтенант Бего, 2-дохи армейскэ корпусой командир генерал-лейтенант Гаусе, 122-дохи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Шатц, 126-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Хелинг, 329-дэхи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Менкель гэгшэд бии. Удаахи трофейнүүд бүридхэгдэн абтаба гэбэл: 143 танк ба самоходно ехэ буу, 68 самолёт, 532 полевой ехэ буу, 146 миномёт, 1.421 пулемёт, 3.870 винтовко ба автомат, 50 хуягта транспортёр, 1.112 автомашина, 106 трактор ба тягач, 104 радиостанци, сэрэгэй ашаатай 470 повозко, 3.313 адуу мори болоно. Плендэ орогшодые тушаан абалга ба трофейнүүдэй бүридхэлгэ үргэлжэлһөөр.

Тус фронтын сэрэгүүд **ВИНДАВА (ВЭНТСПИЛС), ТАЛСИ, КУЛДИГА** гэдэг городуудые эзэлэн абаба.

3-дахи **БЕЛОРУССКА** фронтын сэрэгүүд **ВИСЛА** мүрэнэй адагай оршондо капитуляци хэһэн немецкэ сэрэгүүдэй соединенинүүд болон частьнуудые тушаан абаха ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Майн 10-ай үдэшэлэн хүртэр тус фронтын сэрэгүүдтэ 20.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүд плендэ орожо бэеэ тушаагаа. Плендэ орогшодой дунда немецүүдэй 18-дахи хадын буудалгын корпусой командир инфантериин генерал Хохбаум, 7-дохи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Раппарт, 28-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор **ФЕРГЕЙМ** гэгшэд бии. Удаахи трофейнүүд бүридхэгдэн абтаба гэбэл: 50 самолёт, 20 танк, 40 полевой ехэ буу, 30 хуягта транспортёр, 500 автомашина болоно.

2-дохи **БЕЛОРУССКА** фронтын сэрэгүүд **ДАНЦИГҺАА** зүүгээр **ВИСЛА** мүрэнэй адагай оршондо ба **ГДЫНЬҺЭЭ** зүүн-хойгуур **ПУТЦИГЕР-НЕРУНГ** гэдэг хошуун дээрэ капитуляци хэһэн немецкэ сэрэгүүдые тушаан абаха ябадалые үргэлжэлүүлбэ. Майн 10-ай үглөөнэй 11 час хүртэр 30.500 немецкэ солдат болон офицернүүд плендэ орожо бэеэ тушаагаа. Плендэ орогшодой дунда 2-дохи немецкэ армиие командалагша танкова сэрэгүүдэй генерал фон Заукен, 23-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Ширмер, 31-дэхи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Бек, 35-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Рихард 203-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Гебоне, 558-дахи гренадерска дивизиин командир генерал-лейтенант Беркен гэгшэд бии.

Тус фронтын сэрэгүүд **ХЕЛЬ** гэдэг город ба порттойгоор **ПУТЦИГЕР-НЕРУНГ** гэдэг хошууе бүхыдэнь эзэлэн абаа.

Генерал фельдмаршал **Шернерэй** команда доро ябаһан немецкэ сэрэгүүд капитуляциин актые эбдэжэ байра дээрээ үлэхэ ба буу зэбсэгээ хуряахаяа арсаһан байгаа. Ушар иимэ дээрэһээ 1-дэхи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд генерал-фельдмаршал Шернерэй сэрэгүүдтэ добтолго хэжэ урагшаа дабшаха зуураа Чехословакиин газар дээрэ **ПОДБОРЖАНЫ, НОВЕ-СТРАШЕЦИ, БЕРОУН, ГОРЖОВИЦЕ, ДОБРЖИШ, КРАЛУПЫ, РОУДНИЦЕ, ЛИТОМЕРЖИЦЕ, ЧЕСКА ЛИПА, ЛИБЕРЕЦ, ЯБЛОНЕЦ, ТАНВАЛЬД, ТРУТНОВ, ГОСТИННЕ, ЧЕСКЕ СКАЛИЦЕ** гэдэг городуудые эзэлэн абаһан байна. Манай сэрэгүүдтэ хүрэлэгдэхэ аюултай болоходоо генерал-фельдмаршал Шернерэй нэгэ бүлэг эмхи гуримгүйгөөр плендэ орожо эхилээ. Майн 9 ба 10-да 1-дэхи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд 35.000 немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абаба.

Генерал фельдмаршал Шернерэй немецкэ сэрэгүүдэй ондоо нэгэ бүлэг мүн тэрэшэлэн капитуляциин условиие эбдэжэ баруулжаа сухарижа эхилһэн юм. 4-дэхи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд энэ бүлэг сэрэгүүдые мүрдэн намнажа Чехословакиин газар дээрэ **РИХНОВ, КОСТЭЛЕЦ, ЖАМБЕРК, КИШПЕРК, УСТИ, ЛИТОМИШЛЬ, ЦВИТТАУ, ПОЛИЧКА, БОСКОВИЦЕ, ТЫНИШТЕ, ГРАДЕЦ КРАЛЕВСКИ, ПАРДУБИЦЕ, ХРУДИМ, ЧАСЛАВ** гэдэг городуудые эзэлэн абаа. Майн 9 ба 10-да тус фронтын сэрэгүүд эмхи гуримгүйгөөр бэеэ тушааһан 20.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абаһан байна.

Генерал-полковник Велерын команда доро ябаһан немецкэ сэрэгүүд мүн тэрэшэлэн 2-дохи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүдэй урда капитуляциин тухай актые эбдэжэ байра дээрээ үлэхэ ба буу зэбсэгээ хуряахые арсаһан байгаа. Энээн дээрэһээ тус фронтын сэрэгүүд генерал-полковник Велерын сэрэгүүдтэ добтолжо урагшаа дабшаха зуураа Чехословакиин газар дээрэ **ГУМПОЛЕЦ, ТРЖЕШТ, ТЕЛЬЧ, ДАЧИЦЕ, СЛАВОНИЦЕ, ЙИНДРЖНХОЙ-ГРАДЕЦ, ВЕСЕЛИ МЕЗИМОСТИ, ТРЖЕБОНЬ** болон **ЧЕСКЭ-БУДЕЕВИЦЫЕ** эзэлэн абаба. Майн 9 ба 10-да тус фронтын сэрэгүүд 8.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абаба.

3-дахи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд Австриин газар дээрэ **ВАИДХОФЕН, ЛЕОБЕН, САНКТМИХАЕЛЬ** гэдэг городуудые эзэлэн абаад, **ГРАЦ** городһоо баруугаар английска сэрэгүүдтэй ниилэһэн байна. Майн 9 ба 10-да тус фронтын сэрэгүүд генерал-полковник Велерын сэрэгүүдһээ эмхи гуримгүйгөөр бэеэ тушааһан 23.000 немецкэ солдат болон офицернүүдые, тэрэ тоодо 4 генералые плендэ абаба.

Майн 11-эй оперативна мэдээн

Майн 11-эй туршада **ЛЕНИНГРАДСКА** фронтын сэрэгүүд немецкэ сэрэгүүдэй Курляндска бүлэглэлэй капитулироваһан соединенинүүд болон частьнуудые тушаажа абаха ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Майн 9-һөө 11 хүртэр 133.000 немецкэ солдат болон офицернүүд ба 14 генералнууд плендэ бэеэ тушаагаа. Энэнэй урда тээ соносхогдоһонһоо гадна плендэ ороһон генералнуудай тоодо 563-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Нейман, 87-дохи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Штрахвиц, 30-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Хенце, 263-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Хеман, 24-дэхи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Шульц ба 21-дэхи авиа-полевой дивизиин дайшалхы бүлэгэй командир генерал-майор Барт гэгшэд бии. Буляан абтаһан трофейнүүдые бүхы дээрэнь бүридхэхэдэ иимэ болоо: 75 самолёт, 244 танк ба самоходно ехэ буу, 948 полевой ехэ буу, 323 миномёт, 2.932 пулемёт, 41.310 винтовко ба автомат, 130 хуягта транспортёр, 3.478 автомашина, 215 трактор ба тягач, 223 радиостанци, 3.332 сэрэгэй зөөритэй повозко, 11.280 адуу морин болоно. Пленнигүүдые тушаан абалга ба трофейнүүдэй бүридхэлгэ үргэлжэлһөөр.

Тус фронтын сэрэгүүд Курляндска хахад аралые бүримүһэн эзэлээд, Рижскэ тохойн ба Балтийска далайн ерьедэ гараба.

3-дахи **БЕЛОРУССКА** фронтын сэрэгүүд **ВИСЛА** мүрэнэй адагтахи оршондо капитулироваһан немецкэ сэрэгүүдэй соединенинүүд болон частьнуудые тушаажа абалгаяа дүүргэжэ, тэдэнэрэй эзэлжэ байһан газарые шүүрдэжэ, тэндэ үлдэһэн багахан дайсанай бүлэг ба тус тустаа тарашаһан солдадуудһаа сэбэрлэбэ. Бүхы дээрэ 20.000 гаран немецкэ солдат ба офицернүүд, мүн 3 генералнууд бэеэ тушаан оробод. Доро дурсагдаһан трофейнүүд бүридхэгдэбэ гэбэл: 50 самолёт, 20 танк ба самоходно ехэ буу, 300 полевой ехэ буу, 134 миномёт, 2.500 пулемёт, 15.000 винтовко ба автомат, 53 хуягта транспортёр, 5.912 автомашина, 30 радиостанци, 1.570 адуу морин болоно.

2-дохи **БЕЛОРУССКА** фронтын сэрэгүүд **ВИСЛА** мүрэнэй адагтахи районда **ДАНЦИГҺАА** зүүгээр ба **ПУТЦИГЕР-НЕРУНГ** хошуун дээрэ **ГДЫНИҺЭЭ** зүүн-хойгуур капитулироваһан немецкэ сэрэгүүдые тушаан абаха ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Майн 9-һөө 11 хүртэр 35.000 солдат ба офицернүүд болон 7 генералнууд плендэ оробо. Энээнэй урда тээ соносхогдоһонһоо гадна плендэ ороһон генералнуудай тоодо 12-дохи авиа-полевой дивизиин командир генерал-лейтенант Шлиппер бии. Тэрээнһээ гадна, **БОРНХОЛЬМ**, арал дээрэ 12.000 хүн, гарнизоной начальник генерал-лейтенант Вутман толгойтойгоор, бүхы дээрэ энэ фронтдо 47 мянган хүн плендэ оробо. Манай сэрэгүүд **БОРНХОЛЬМ** аралые эзэлбэ.

1-дэхи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд майн 11-эй туршада капитулировалхаяа арсаһан генерал-фельдмаршал Шернерэй сэрэгүүдые намнан мүрдэһэн ба урагшаа дабшаха зуураа Чехословакиин газар дээрэ **ЖИГЛЕ, КРАЛОВИЦЕ, РАКОВНИК, КЛАДНО, БРАНДИС, МЕЛЬНИК, ЛИСА на ЛАБЕ, МЛАДА, БОЛЕСВАВ, ДОБРОТИЦЕ, БОУСОВ, ИИЧИН, ГОРЖИЦЕ, ЯРОМЕРЖ** гэдэг городуудые эзэлэн абаба. Тус фронтын сэрэгүүд **ХЕМНИЦА** ба **РОКИЧАНЫН (ПИЛЬЗЕНЕҺЭЭ** зүүгээр) оршонуудта американска сэрэгүүдтэй ниилэбэ. Майн 9-һөө 11 хүртэр тус фронтын сэрэгүүд 121.660 эмхи гуримгүйгөөр бэеэ тушааһан немецкэ солдат болон офицернүүдые, 7 генералнуудые плендэ абаба. Плендэ ороһон генералнуудай тоодо СС-тнэй 31-дэхи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Кемпф, ПВО-гэй научна-шэнжэлэлгын институдай начальник генерал-лейтенант Штубенраух, **ГЛАТЦ** городой комендант генерал-майор Петш болон барилгын таһагай начальник генерал-майор Герман Бахер гэгшэд бии. Тус фронтын сэрэгүүд немецкэ табан аэродромууд дээрэ 272 самолёт буляажа абаба.

4-дэхи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд генерал-фельдмаршал Шернерэй баруун зүг тээшээ сухарижа ябаһан немецкэ сэрэгүүдэй бүлэглэлые мүрдэхэ зуураа Чехословакиин газар дээрэ **НОВЫЙ-БИДЖОВ, МЕСТЕЦ, КРАЛЕВЕ, ХЛУМЕЦ, КОЛИН, КУТНА ГОРА** гэдэг городуудые эзэлэн абаһан байна. Майн 9-һөө 11 хүртэр тус фронтын сэрэгүүд 35.000 гаран эмхи гуримгүйгөөр бэеэ тушааһан немецкэ солдат болон офицернүүдые абаха зуураа иимэ трофейнүүдые буляан абаба гэбэл: 127 танк ба самоходно ехэ буу, 820 полевой ехэ буу, 510 миномёт, 1.700 пулемёт, 15.000 гаран винтовко ба автомат, 1.500 автомашина, 6.000 сэрэгэй ашаатай повозко, 53 паровоз, 3.700 түмэр замай вагон, 500 адуу мори.

2-дохи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд майн 11-эй туршада капитулировалхаяа арсаһан генерал-фельдмаршал Шернерэй болон генерал-полковник Велерын немецкэ бүлэг сэрэгүүдые мүрдэн намнажа, амжалтатайгаар урагшаа дабшаха зуураа Чехословакиин газар дээрэ **ХОТЕБОРЖ, ЛЕДЕЧ, ВЛАШИМ, ВИСТРЖИЦЕ, МИЛИЧИН, ИЕСТЕБНИЦЕ, ТАБОР, ПЕЛЬГРЖИМОВ, СОБЕСЛАВ** гэдэг городуудые эзэлбэ. Тус фронтын сэрэгүүд **ЧЕСКЕ БУДЕЕВИЦЕ** городһоо баруун-хойгуурхи оршондо американска сэрэгүүдтэй нэгэдэбэ. Тэрээнтэй нэгэ доро тус фронтын сэрэгүүд **ЧЕСКЕ БУДЕЕВИЦЕҺЭЭ** зүүн-урдуур урагшаа дабшажа, Австриин газар дээрэ **ГМЮНД, ВЕЙТРА, ЦВЕТТЛЬ, ОТТЕНШЛАГ** гэдэг городуудые эзэлхэ зуураа **ЛИНЦ** городһоо зүүн-урдахи оршондо американска сэрэгүүдтэй нэгэдэбэ. Тус фронтын сэрэгүүд майн 9-һөө 11 хүртэр 98.000 гаран эмхи гуримгүйгөөр бэеэ тушааһан немецкэ солдат болон офицернүүдые, 8 генералнуудые плендэ абаад, иимэ трофейнүүдые буляан абаба гэбэл: 40 самолёт, 107 танк, ба самоходно ехэ буу, 175 полевой ехэ буу, 468 автомашина, 1.560 сэрэгэй зөөритэй ашаа, 430 түмэр замай вагон.

3-дахи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд майн 11-эй туршада баруун зүг тээшээ сухарижа ябаһан немецкэ сэрэгүүдые намнан мүрдэжэ, амжалтатай ябуулгануудые хэжэ, дайсанай сэрэгүүдэй ехэхэн бүлэгые буу зэбсэгээ хуряахые баадхажа шадаба. Түрүүшын мэдээнэй ёһоо, тус фронтын сэрэгүүд майн 9-һөө 11 хүртэр 106.000 гаран немецкэ солдат ба офицернүүдые болон 5 генералнуудые плендэ абаа. Доор дурсагдаһан трофейнүүд буляагдаба. гэбэл: 238 самолёт, 214 танк ба самоходно ехэ буу, 1.252 полевой ехэ буу, 212 миномёт, 12.000 пулемёт, 25.000 винтовко ба автомат, 5.600 автомашина, 214 паровоз, 5.260 түмэр замай вагон, 2.570 сэрэгэй зөөринүүдтэй ашаа тэргэнүүд, 2.690 адуу мори.

Иимэ болохолоороо, бүхы дээрэ майн 9-һөө 11 хүртэр бүхы фронтнууд дээрэ 560.000 гаран немецкэ солдат ба офицернүүд болон 45 генералнууд плендэ абтаһан байна.

Илалтын баяр Улан-Удэдэ

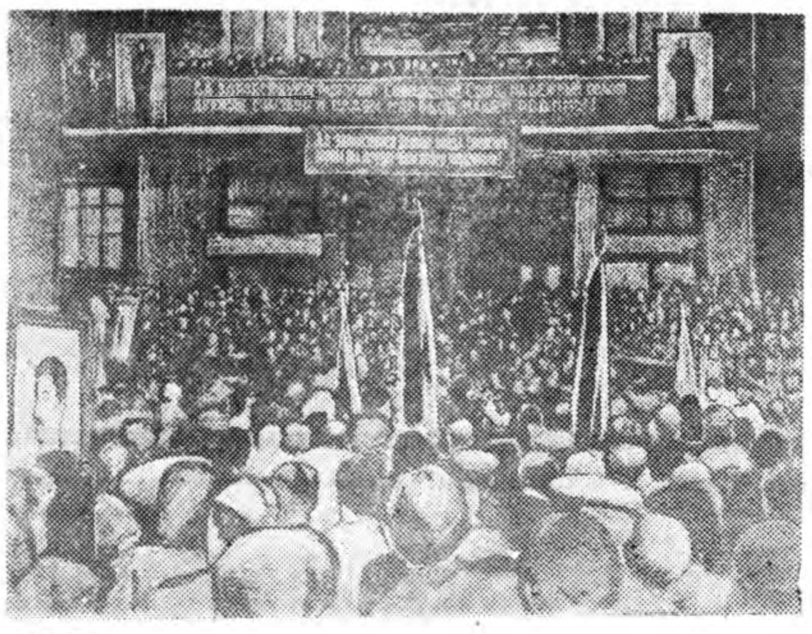

Майн 9-дэ Советүүдэй байшангай талмай дээрэ эломянган зоной митинг болобо.

А. Поповой фото.

США-гэй Президент господин Трумэнэй мэдүүлгэ

США-гэй Президент Трумэн радиогоор удаахи мэдүүлгэ хэбэ:

«Энэ хадаа баясхалантай, һайхан час байна. Энэ үдэр хүртэр Рузвельт амиды мэндэ һууһан байхая яагаа гэжэ би һананаб. Нэгэдэмэл нацануудай урда Германиин сэрэгүүдэй капитуляци хэһэн тухай Эйзенхауэр намда мэдээсэ. Эрхэ сүлөөгэй тугууд бүхы Европо дээгүүр мандажа байна. Энэ илалтын түлөө бидэнэр хамтадаа ядарал зүдэрэлэй хүндэ үдэрнүүдтэ бидэниие дэмжэн, бидэниие хүтэлбэрилэн байһан хамагые харагшада баясхалан хүргэнэбди. Дэлхэйе Гитлерһээ ба тэрээнэй хорото бандануудһаа сүлөөлхын түлөө бидэнэй түлэһэн тэрэ аймшагтай сэнгые һанаһан дээдын бодолдо манай баяр бүрүүлтэн һуларна. Манай эрхэ сүлөөе һэргээн бодхоохын түлөө гээлтэ болгон сэгнэшэгүй баялигаа үгэһэн манай олон айл хүршэнүүдэй гэрнүүдээр мүнөө үедэ салгидаһан тэдэ уйдхар ба сэдьхэлэй үбшые минии нүхэд, американецууд, бү мартаял.

Бидэнэр гансахан лэ урдаа байһан хэхэ хэрэгээ хэлбэришэгүй үнэн сэхээр хандан гүйсэдхөөд байхадаа, бурханай урда, ами бэеэ үгэгшэдэй урда, үхибүүдэйнгээ урда үри түлөөһөө харюулжа шадахабди. Би бэлбол ерэхэ һарануудай лозунгнуудые нэгэ үгөөр мэдүүлжэ шадаха байгаа һаа, тэрэ үгэмни хүдэлмэри, хүдэлмэри гэһэн үгэ болохо байна. Дайн байлдаае дүүргэхын түлөө бидэнэр ажаллаха ёһотойбди. Манай илалтын зүбхэн хахадынь түйлагдаад байна. Баруун зүг сүлөөлэгдөө гэбэшье, зүүн зүг японецуудай мэхэтэ муухай дарлалтада үшөөл богоолшологдоһоор. Японско һүүлшын дивизиин үгэ дүүгүйгөөр капитуляци хэхэдэ, гансахан лэ тиихэдэ манай дайшалхы хүдэлмэри дүүрэхэ байха.

Бидэнэр болбол тулижа байгаа хүн түрэлхитэнэй шархые эдэгээн заларуулха, үнэн зүб ба ёһо гуримда үндэһэлһэн эб найрамдалые, бата эб найрамдалые байгуулхын тулада ажаллаха ёһотойбди. Бидэнэр болбол гансахан лэ хүндэ хүшэр, гасаланта ажал хэжэ, амгалан тайбан үедэ дайнай үеынхи шэнгеэр бэе бэеэ харилсан ойлголо ёһоор туһалалсажа союзнигуудтаяа хамтаран ажаллаад байгаа хадаа тиимэ эб найрамдалые байгуулжа шадахабди.

Хэхэ хүдэлмэримнай хадаа мүнөө бидэнэй золтойгоор дүүргээд байһан зорилгодэмнай орходоо дутуугүй шухала, дутуугүй яаралтай ба бэрхэтэй байха байна. Би болбол һүүлшын тулалдаанай шүүгдэхэ хүртэр постнууд дээрээ үлэхые бүхы американецуудые уряалнаб. Энэ үдэрэй ерэхэ хүртэр нэгэшье хүн өөрынгөө постые бү орхиг, өөрынгөө оролдолго хүсэлэлгые бү һуладхаг. Мүнөө би энээн тушаа өөрынгөө хуулита прокламациие таанарта уншажа үгэхөөэ хүсэнэб.

Союзнигуудай арминууд ами бэеэ үгэхэ, үнэншэ шударгуу ябадалые гаргаха замаар, эсэслэн үгэ дүүгүй капитуляци хэхэ ябадалда бурханай туһаламжаар Германиие баадхаба. Дэлхэйн баруун тала болбол эрхэ сүлөөдэ түрэһэн миллион миллион хүнүүдые табан жэлһээ үлүү сагай туршада түрмэнүүд худар хаяжа ба ажабайдалые эбдэжэ байһан хорото хүсэнүүдһээ сүлөөлэгдөө. Эдэ хорото хүсэнүүд тэдэнэй сүмые һандаргажа, гэр богоһыень үгы хэжэ, үхибүүдыень залихайруулжа, инаг түрэл хүнүүдыень алаба. Манай сүлөөлэлтын арми болбол дарлагшадта хэзээдэшье богоолшологдожо үгөөгүй зориг сэдьхэлтэй эдэ тулижа байһан арадуудай эрхэ сүлөөе һэргээн бодхообо.

Хэгдэхэ үшөө ехэ юумэ үлөө. Баруун зүгтэ илалта түйлагдаба, теэд тэрэ илалта мүнөө үедэ зүүн зүгтэ түйлагдаха ёһотой. Дэлхэйн хахадай сүлөөлэгдөөд байһан тиимэ хороһоо бүхы дэлхэй сэбэрлэгдэхэ ёһотой. Нэгэтэ маниие зөөлэн ба һула гэжэ тоолэжо байһан сэрэгэй һүрэг нохосудай дарлалтада орходоо, диктаторнуудай хүсэндэ орходоо буу зэбсэгнай горьтойхон хүсэтэй гэжэ эб найрамдалда дуратай Нэгэдэмэл нацанууд баруун зүгтэ гэршэлэн харуулаа. Бүхы дайсанһаа бэеэ хамгаалха манай арадуудай хүсэ шадал Европодо гэршэлэгдэһэндээл адляар, Нэмтон далайн дайндашье гэршэлэгдэхэ байха. Манай түйлаһан зориг ба буу зэбсэгэй илалтын түлөө, мүн эрхэ сүлөөдэ дуратай байһан дээрэһээн мантай нэгэдэһэн бүхы арадуудта этигэл найдабари үгэһэнэйнь түлөө напа болохо бидэнэр болбол манда хүсэ үршөөжэ, илалта үгэһэн хамагые шадагша бурханда баясхалан хүргэхэ ёһотойбди.

Энээгээрээ Америкын Холбоото Штадуудай Президент болбол 1945 оной майн 13-най воскресениие мүргэлэй үдэр гэжэ соносхобо. Илалта түйлаһанайнгаа түлөө хамагай дээдэ бурханда баярта баясхалан хүргэжэ шажан шүтэлгын илгаагүйгөөр һүгэдэхые, манай мүнөөнэй тэмсэлые эсэстэнь хүргэхэ ба эб найрамдалда хүрэхэ замаар хүтэлхын түлөө бурханда мүргэхые Холбоото Штадуудай арадые уряалнаб. Мүн тэрэшэлэн би болбол манай илалтые түйлагдахаар болгожо ами бэеэ үгэһэн хүнүүдэй дурасхаалда энэ мүргэлэйнгөө үдэрые зорюулхые өөрынгөө эсэгэ оронойхидые уряалнаб.

Дээрэ хэлэһэн зүйлнүүдээ гэршэлжэ би болбол өөрынгөө гар табяад, тэрэнээ Америкын Холбоото Штадуудай тамга даража баталбаб»

Великобританиин Премьер-Министр У. Черчиллиин үгэ

Германиин капитуляци хэһэн тушаа Великобританиин Премьер-Министр У. Черчилль радиогоор үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлбэ:

«Үсэгэлдэр үглөөгүүр 2 час 41 минутада генерал Эйзенхауэрэй штабта германска верховно командованиин ба германска гүрэнэй толгой гросс-адмирал Деницын томилһон түлөөлэгшэ генерал Иодль Европодохи бүхы германска газартахи уһан-сэрэгэй болон агаартахи сэрэгэй хүсэнүүдэй союзнигуудай экспедиционно сэрэгүүдэй урда ба энээнтэй нэгэн доро советскэ Верховно Командованиин урда үгэ дүүгүй капитуляци хэхэ актда гараа табиба.

Союзнигуудай экспедиционно хүсэнүүдэй главнокомандалагшын үмэнэһөө энэ документдэ американска армиин штабай начальник генерал Беддел Смит ба генерал Франсуа Сэвэз гэгшэд гарнуудаа табиба, тиихэдэ эродой Верховно Командованиин үмэнэһөө генерал Суслопаров гараа табиба. Энэ хэлсээн болбол Берлиндэ ратифицироволагдаха ба батадхагдаха байна. Тэндэ энээн дээрэ генерал Эйзенхауэрэй үмэнэһөө союзнигуудай экспедиционно хүсэнүүдэй главнокомандалагшын орлогшо авиациин главна маршал Теддер ба генерал Тассиньи гэгшэд гарнуудаа табиха, тиихэдэ Советскэ Верховно Командованиин үмэнэһөө генерал Жуков гараа табиха байна.

Германска верховно командованиин хүтэлбэрилэгшэ фельдмаршал Кейтель ба германска армиин, флодой болон авиациин главнокомандалагша германска түлөөлэгшэд болохо юм.

Нэгэ минута болоод хахад Һүниин хойто тээ мүнөөдэр, вторниг то, майн 8-да дайнай ябуулганууд хуулита ёһоор зогсоогдоно. Гэбэшье ами бэеэ аршалхые бодолсожо буудалга зогсоохо тухай приказ бүхы фронтнуудта үсэгэлдэрһөө үгтэжэ эхилээ. Манай хүндэтэ арал Ла-Манш мүн тэрэшэлэн мүнөөдэрһөө сүлөөлэгдэхэ байна.

Зарим газарнуудта немецүүд урдынгаа янзаар ородой сэрэгүүдтэ эсэргүүсэлтэ үзүүлнэ гэбэшье, хэрбээ эдэнүүд энэ ябадалаа хахад Һүниин хойто тээ үргэлжэлүүлээд байгаа хадаа дайн сэрэгэй хуули ёһые хамгаалха эрхээ хаһагдажа, зүг бүхэнһөөн союзна сэрэгүүдэй атакада дайрагдаха байха. Дайсанай командованиин эмхи гуримаа алдажа байһан мүнөөнэй эрхэ байдалда иимэ үргэн фронт дээрэ германска верховно командованиин приказые бүхы юумэнүүд дээрэ нэн дары дагахагүй байхань гайхалтай бэшэ. Манай һаналаар хадаа, манай мэдэлдэ байгаа үлэмжэ мэргэжэлтэ сэрэгэй консультацаар хадаа энэ болбол Реймсдэ гар табигдаад байгаа үгэ дүүгүйгөөр капитуляци хэхэ ушар тушаа генерал Эйзенхауэрай манда мэдээсэһэн найдабариие нацаһаа нюухын шалтагаан отто болохогүй байна. Мүн тэрэшэлэн энэ болбол Европодохи илалтын үдэр болохо мүнөөдэрые ба үглөөдэрые бидэнэй һайндэрлэхэдэ һаад болохо ёһогүй.

Мүнөөдэр бидэнэр гол түлэб өөһэдынгөө тухай бодохо байнабди. Маргааша бидэнэр байлдаанай газар дээрэ хамтын илалтада агууехэ баатар хубитаяа оруулһан ород нүхэдтөө онсо магтаал үргэхэ байнабди.

Иимэ болохолоороо Германитай дайн байлдаан дүүрээ гээшэ.

Олон жэлдэ ехэ бэлэдхэл хэһэнэйнгээ һүүлээр Германи болбол 1939 оной сентябриин эхеэр Польшодо добтолон ороо һэн. Польшодо үгэһэн өөһэдынгөө гарантиие дүүргэхын тулада францууска республикатай хэлсээ хэһэнэйнгээ ёһоор. Великобритани, британска импери болон нацануудай британска нүхэсэлгэ болбол энэ бузар булай агрессидэ дай соносхоо һэн.

Шэн зоригто Францийн унаһанайнь һүүлээр бидэнэр энэ арал дээрээ, өөһэдынгөө нэгэдэмэл империдэ советскэ России сэрэгэй хүсэнэй бидэнэртэй нэгэдэхэ хүртэр бүтэн жэлэй туршада гансаараа тэмсэлээ үргэлжэлүүлээ һэмни, тиихэдэ хожэмшог Америкын Холбоото Штадуудай ехэнхи хүсэнүүд ба ресурснууд мантай нэгэдэһэн байгаа. Һүүлдэ дэлхэй бүхыдөө шахуу мүнөө манай урда унаад байһан хортондо эсэргүүсэн нэгэлээ һэн. Энэ арал дээрэ ба бүхы британска империдэ байгаа бидэ бүгэдын зүрхэн болбол гайхамшагта союзнигуудтаа баясхалан хүргэлгөөр дүүрэнги байна.

Баяр сэнгэлэй ойрохон зуурын үеые бидэнэр шидхэжэ шадахабди, гэбэшье бидэнэр болбол маниие хүлеэжэ байгаа ажал ба хүсэлэлгые нэгэхэншье сэг соо мартаха ёһогүйбди.

Япони болбол бүхы өөрынгөө урбалга болон хоблог ябадалтаяа номгодхогдоэн эзэлэгдээгүй зандаа. Тэрээнэй Великобританида, Холбоото-Штадуудта болон бусад оронуудта ушаруулһан гарза гай ба тэрээнэй зэбүүн муухай зэрлиг аашa болбол үнэн сүүд ба харюугаа амһаха ёһотой.

Мүнөө бидэнэр болбол Эхэ орондоошье, мүн хилын саада тээшье өөһэдынгөө зорилгые дүүргэхэ ябадалда хамаг бүхы хүсэ шадалаа ба ресурснуудаа зорюулха ёһотойбди. Урагшаа, Британи! Эрхэ сүлөөгэй хэрэг мандаха болтогой! Бурхан королиие хараг!»

ССР СОЮЗ БА ПОЛЬСКО РЕСПУБЛИКЫН ХООРОНДОХИ ХАНИ БАРИСААН, ХАРИЛСАН ТУҺАЛАЛСАХА БА ДАЙНАЙ ХОЙТО ТЭЭХИ ХАНИ НАЙРАМДАЛ ТУХАЙ ДОГОВОР СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЭР

РАТИФИЦИРОВАЛАГДАБА

1945 оной майн 11-дэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз ба Польскэ Республикын хоорондохи хани барисаан, харилсан туһалалсаха ба дайнай хойто тээхи хани найрамдал тухай 1945 оной апрелиин [illegible]-дэ Москвада гар табигдаһан договор ратифицироволбо.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Илалтын үдэр мандаба

Шуһата шолмосые даралсаһан
Шуумар бурят хүбүүдүүд,
Хүдөө нютагтаа хамтаржа
Хүдэлмэри ажалаа эхилхэнь.
Бушуу баатар хүбүүдэйнь
Бусаха болзор ойротожо,
Томоо буурал эжынэр
Тогоо нэрэн хүлеэнэл.
Үнэн Сүлөө, Жаргалтаяа
Үбдэг хашан зэргэлжэ,
Баабайн алтан хоймортo
Бата һуурияа эзэлнэл.
Арадай иимэ жаргалые
Агуу Армиингаа Илалтые,
Багша Сталинай ажаһуудаг
Баярта Москва мүнхэлнэл.
Гуша удаа нэрьеһэн
Мянган буугай салютһаа
Гал мүшэтэ огторгой,
Газар дэлхэй дорьбобол.
Дариин утаа шэнгэһэн,
Геройн шуһаар будэгдаһан,
Дүлэтэ Улаан Тугуудһаа
Дүрбэн хизаар һарганал.
Сэлмэг нарата агаараар
Сэжэ дүүрэн амилааша,
Арадай зүрхэн мүнөөдэр
Амтатай шангаар сохилбол.
Бэрэд абаахай фашистнарые
Берлин дээрэнь шорлоошо,
Совет баатар арадуудай
Солото жаһануу алдаршаг!

ТЕРБОВЕН ӨӨРӨӨ БЭЕЭ ХОРЛОЖО АЛАБА

ЛОНДОН, майн 10. (ТАСС). Ослоһоо норвежскэ телеграфна агентствээр абтаһан мэдээндэ үндэһэлжэ Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, Норвегидэхи гитлеровскэ правительственнэ комиссар Иозеф Тербовен ба Норвегидэхи гестапын начальник генерал Вильгельм Реднсс гэгшэд өөһэдөө бэеэ хорложо алабай.

КВИСЛИНГ БА ТЭРЭНЭЙ ТУҺАМАРШАД АРЕСТОВАЛАГДАБА

ЛОНДОН, майн 10. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, Ослодо полицейскэ участок дээрэ Квислинг өөрынгөө «правительствын» членүүдтэй хамта ерэ бэ. Эдэ хүнүүд, тэрэнэй тоодо пропагандын министр Фуглесанг гэгшэ, тэрэ дары арестовалагдаһан байгаа.

Абтаһан мэдээнэй ёһоор, Ослодо арестовалагдаһан 400 хүнэй тоодо квислинговскэ дэдэ сүүдэй членүүд ороно.

ГЕРИНГ БА КЕССЕЛЬРИНГ ГЭГШЭД ПЛЕНДЭ АБТАБА

НЬЮ-ЙОРК, майн 9. (ТАСС). Нью-Йоркско радиогой дамжуулһанай ёһоор, Парижэхи союзна командованиин штаб халаа мүнөөдэр 7-дохи американска армиин частьнууд Герман Геринг ба баруун тээхи германска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командалагша байһан Альберт Кессельринг гэгшэдые плендэ абаа гэжэ мэдээсэбэ.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: редактора—23, АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв.); ответ. об'явлений—2-64 (2 зв).

Н—00352 Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.